

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

11 juillet 2011

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code pénal social
et la loi relative à l'assurance obligatoire
soins de santé et indemnités,
coordonnée le 14 juillet 1994**

AMENDEMENT

N° 1 DE MME ÖZEN

Art. 2/1 (*nouveau*)

Insérer un article 2/1, rédigé comme suit:

“Art. 2/1. L'article 28, § 4 du Code pénal social est remplacé comme suit:

“§ 4. Le Roi peut, à titre informatif, dresser une liste contenant les données visées au § 1er, alinéa 1er, 2°, dont l'établissement, la tenue ou la conservation sont prescrits par la législation, et qui se trouvent sur des supports d'information dans les lieux de travail ou les autres lieux soumis au contrôle des inspecteurs sociaux ou qui sont accessibles à partir de ces lieux par un système informatique ou par tout autre appareil électronique et auquel les inspecteurs sociaux ont accès.”.

Document précédent:

Doc 53 **1658/ (2010/2011)**:
001: Proposition de loi de M. Verherstraeten et consorts.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

11 juli 2011

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Sociaal Strafwetboek
en van de wet betreffende de verplichte
verzekering voor geneeskundige verzorging
en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994**

AMENDEMENT

Nr. 1 VAN DE MEVROUW ÖZEN

Art. 2/1 (*nieuw*)

Een artikel 2/1 invoegen, luidende:

“Art. 2/1. Artikel 28, § 4 van het Sociaal strafwetboek vervangen als volgt:

“§ 4. De Koning kan, ter informatie, een lijst opstellen met de in § 1, eerste lid, 2°, bedoelde gegevens die ingevolge de wetgeving dienen te worden opgemaakt, bijgehouden of bewaard, en die zich op informatiedragers bevinden op de arbeidsplaatsen of op de andere plaatsen die onderworpen zijn aan het toezicht van de sociaal inspecteurs of die vanuit deze plaatsen toegankelijk zijn via een informaticasysteem of via elk ander elektronisch apparaat en waartoe de sociaal inspecteurs toegang hebben.”.

Voorgaand document:

Doc 53 **1658/ (2010/2011)**:
001: Wetsvoorstel van de heer Verherstraeten c.s.

JUSTIFICATION

La loi du 6 juin 2010 introduisant le Code pénal social (M.B., 01/07/2010), est entrée en vigueur le 1er juillet 2011.

L'article 28, § 4, du Code pénal social, dans sa version actuelle, prévoit qu'un arrêté royal doit dresser la liste des supports d'information qui contiennent d'autres données que des données sociales et dont l'établissement, la tenue ou la conservation sont prescrites par une législation. Il s'agit des données visées à l'article 28, § 1er, alinéa 1er, 2° du Code pénal social, qui se trouvent sur les lieux de travail ou d'autres lieux qui sont soumis au contrôle des inspecteurs sociaux. Hormis les supports contenant des données sociales, seuls les supports repris dans l'arrêté royal en question peuvent être exigés par les inspecteurs sociaux et – le cas échéant – recherchés par eux. Les inspecteurs sociaux ne peuvent dès lors prendre des mesures telles que celles consistant à rechercher, saisir et mettre sous scellés des supports d'information contenant des données prescrites par une réglementation qui ne sont pas des données sociales, que si ces données figurent dans une liste reprise dans un arrêté royal.

Cette disposition du Code pénal social, ainsi libellée, constitue un obstacle majeur à la réalisation de la mission de contrôle des inspecteurs sociaux.

Le travail d'élaboration du projet d'arrêté royal imposé par l'article 28, § 4, a posé des difficultés insurmontables. Il est, en effet, apparu impossible à l'ensemble des services juridiques des Services publics fédéraux et institutions publiques de sécurité sociale concernés d'établir une liste complète et à jour. Cette liste s'est allongée quotidiennement en cours de rédaction du projet d'arrêté royal précité et sa dernière version, non finalisée en raison de la difficulté de l'établir, contenait un grand nombre de pages, à savoir plus de 38 pages.

Ce projet d'arrêté royal était donc excessivement long, technique et devrait, par définition, être adapté régulièrement, dès l'adoption d'un nouveau document et lors de la suppression ou de la modification de dénomination d'un autre document.

En outre, selon le type d'enquête effectuée, les documents utiles aux inspecteurs sociaux qui sont imposés par une réglementation autre que sociale diffèrent.

Etablir une telle liste se révèle être un exercice impossible et contraire à l'objectif poursuivi, à savoir permettre aux destinataires de la norme de connaître les données qui peuvent être requises par un service d'inspection, d'autant plus, que le champ d'application de l'obligation de tenir un document en vertu d'une réglementation autre que sociale diffère d'une catégorie d'employeurs à l'autre.

Relevons à cet égard que le Conseil consultatif du droit pénal social (articles 96 à 98 du Code pénal social) a, dans une très large majorité, donné un avis favorable au projet

VERANTWOORDING

De wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek (B.S., 01/07/2010), is in werking getreden op 1 juli 2011.

Artikel 28, § 4, van het Sociaal Strafwetboek in zijn huidige versie, bepaalt dat een koninklijk besluit een lijst moet opstellen van de informatiedragers die andere gegevens dan sociale gegevens bevatten die ingevolge de wetgeving dienen te worden opgemaakt, bijgehouden of bewaard. Het betreft gegevens bedoeld in artikel 28, § 1, eerste lid, 2° van het Sociaal Strafwetboek die zich bevinden op de arbeidsplaatsen of op de andere plaatsen die aan het toezicht onderworpen zijn van de sociaal inspecteurs. Buiten de dragers die sociale gegevens bevatten, kunnen enkel de dragers opgenomen in het koninklijk besluit in kwestie geëist worden door de sociaal inspecteurs en – in voorkomend geval – opgespoord worden door hen. De sociaal inspecteurs kunnen daarom geen maatregelen nemen bestaande uit het opsporen, in beslag nemen of verzegelen van wettelijk voorgeschreven gegevens die geen sociale gegevens zijn, dan wanneer deze gegevens voorkomen in een lijst opgenomen in een koninklijk besluit.

Deze bepaling van het Sociaal Strafwetboek, als dusdanig geformuleerd, vormt een grote belemmering voor de verwezenlijking van de controleopdracht van de sociaal inspecteurs.

Het uitwerken van het ontwerp van koninklijk besluit opgelegd door artikel 28, § 4, heeft voor onoverkomelijke moeilijkheden gezorgd. Het is eigenlijk onmogelijk gebleken voor het geheel van de juridische diensten van de betrokken Federale overheidsdiensten en openbare instellingen van sociale zekerheid om een volledige en actuele lijst op te maken. Deze lijst werd dagelijks langer gedurende de opmaak van het voormeld ontwerp van koninklijk besluit en bevatte in zijn laatste, omwille van de moeilijkheid van de opmaak niet beëindigde, versie een groot aantal pagina's, namelijk 38 pagina's.

Dit ontwerp van koninklijk besluit was dus overdreven lang, technisch en zou, per definitie, op regelmatige basis aangepast moeten worden, vanaf de goedkeuring van een nieuw document en bij de afschaffing of de wijziging van de benaming van een ander document.

Bovendien, volgens de aard van het uitgevoerde onderzoek, verschillen de door een andere dan de sociale regelgeving opgelegde documenten die nuttig zijn voor de sociaal inspecteurs.

Het opstellen van een dergelijke lijst blijkt een onmogelijke opgave. Daarnaast is zo een lijst in tegenstrijd met bedoeling, namelijk het toestaan aan de bestemmingen van de norm om de gegevens te kennen die kunnen worden geëist door een inspectiedienst, te meer omdat het toepassingsgebied van de verplichting om een document bij te houden krachtens een andere dan sociale regelgeving verschilt van de ene categorie werkgevers tot een andere.

We vermelden in dit verband dat de Adviesraad van het sociaal strafrecht (artikelen 96 tot 98 van het Sociaal Strafwetboek), met een zeer ruime meerderheid, een gunstig

d'arrêté royal qui ne reprenait pas une liste de données, mais uniquement les textes réglementaires en vertu desquels ces données pouvaient être requises.

En date du 30 juin 2011, le Conseil d'État a émis son avis au sujet de ce projet d'arrêté royal et a considéré que le texte en projet n'exécutait pas l'article 28, § 4, conformément à ce que la disposition prévoit, la liste des données obligatoires devant être précisée dans l'arrêté. A l'estime du Conseil d'État, le texte doit être fondamentalement revu.

Or, comme exposé ci-avant, établir une telle liste et la tenir à jour s'avère impossible, mais aussi inutile car elle ne permettra pas aux personnes concernées par le contrôle de connaître les documents dont la production peut être exigée par les inspecteurs sociaux.

Comme le Code pénal social est entré en vigueur le 1er juillet 2011 et, vu l'impossibilité d'établir un arrêté royal exécutant l'article 28, § 4 du Code pénal social, les services d'inspection ne peuvent plus exercer une partie essentielle de leurs compétences, à savoir détecter des fraudes graves et organisées au moyen de documents autres que les documents sociaux, que les employeurs doivent tenir (exemples: les documents comptables, les titres de propriété, les documents de séjour, etc.). Dans la mesure où cela s'avèrerait nécessaire, ils ne peuvent a fortiori plus saisir, mettre sous scellés, demander la traduction des supports d'information qui contiennent ces données, en ce compris les supports informatiques. Si l'employeur refuse de produire ces documents, l'inspecteur ne peut dès lors pas poursuivre son enquête. Une partie importante des enquêtes ne pourront, dès à présent, pas être menées ou poursuivies tant que la disposition concernée n'aura pas été modifiée.

Le problème posé par l'article 28, § 4, dans sa rédaction actuelle, paralyse donc les possibilités d'investigation des services d'inspection.

Afin de concilier l'objectif visant à garantir aux personnes contrôlées de connaître les documents qui peuvent leur être demandés par les services d'inspection, d'une part, et la nécessité de ne pas bloquer le travail des inspecteurs sociaux face à des fraudes graves et organisées, d'autre part, il est indispensable que la liste reprise dans l'arrêté royal ne soit pas limitative mais indicative. Cela est de nature à faciliter la lisibilité de l'arrêté royal qui pourrait contenir les documents les plus souvent sollicités, sans empêcher la consultation et l'examen de documents spécifiques à certains types de fraudes ou de travail exécuté.

Cette situation est celle qui était en vigueur jusqu'au 30 juin 2011 (article 4, § 1, 2°, c, al. 3 de la loi du 16 novembre 1972 concernant l'inspection du travail) et qui n'a posé aucune difficulté quant à son application.

advies heeft verleend voor een ontwerp van koninklijk besluit dat niet een lijst van gegevens bevatte, maar uitsluitend de regelgevende teksten krachtens dewelke deze gegevens konden worden opgeëist.

Op 30 juni 2011 bracht de Raad van State een advies uit over dit ontwerp van koninklijk besluit. De Raad oordeelde dat de ontwerpstekst artikel 28, § 4, niet uitvoerde overeenkomstig hetgeen de bepaling voorziet, doordat de lijst met de verplichte gegevens nader moet worden bepaald in het besluit. Naar het oordeel van de Raad van State moet de tekst grondig worden herzien.

Echter, zoals hiervoor aangehaald, zal het opstellen van een dergelijke lijst en hem up to date houden onmogelijk blijken. Daarenboven zal het ook niet nuttig zijn omdat met die lijst de gecontroleerde personen de documenten niet kunnen kennen waarvan de voorlegging kan worden geëist door de sociaal inspecteurs.

Aangezien het Sociaal Strafwetboek in werking getreden is op 1 juli 2011 en, gelet op de onmogelijkheid om een koninklijk besluit op te maken dat artikel 28, § 4, van het Sociaal Strafwetboek uitvoert, kunnen de inspectiediensten een essentieel deel van hun bevoegdheden niet meer uitoefenen, namelijk ernstige en georganiseerde fraude opsporen door middel van andere dan sociale documenten, die de werkgevers moeten bijhouden (voorbeelden: boekhouddocumenten, eigendoms-titels, verblijfstitels, enz.). In de mate waar dat noodzakelijk zou blijken te zijn, kunnen zij a fortiori niet meer overgaan tot inbeslagname, verzegeling, vraag om vertaling van informatiedragers die deze gegevens bevatten, informaticadragers inbegrepen. Als de werkgever weigert deze documenten voor te leggen, kan de sociaal inspecteur vanaf heden zijn onderzoek niet voortzetten. Een belangrijk deel van de onderzoeken zullen, vanaf heden, niet meer gevoerd of vervolgd kunnen worden zolang de betrokken bepaling niet wordt gewijzigd.

Het in zijn huidige formulering door artikel 28, § 4, gestelde probleem, verlamt bijgevolg de onderzoeksmogelijkheden van de inspectiediensten.

Om de doelstelling met het oog op het waarborgen aan de gecontroleerde personen om de documenten te kennen die hun gevraagd kunnen worden door de inspectiediensten enerzijds, te verzoenen met de noodzaak het werk van de sociaal inspecteurs ten aanzien van ernstige en georganiseerde fraude niet te blokkeren anderzijds, is het onontbeerlijk dat de lijst opgenomen in het koninklijk besluit niet limitatief maar indicatief is. Dit zal de leesbaarheid vergemakkelijken van het koninklijk besluit dat de documenten zou kunnen bevatten die het vaakst gevraagd worden, zonder de raadpleging en het onderzoek van documenten specifiek aan bepaalde types van fraude of aan het uitgevoerde werk te beletten.

Deze situatie is deze zoals ze van kracht was tot 30 juni 2011 (artikel 4, § 1, 2°, c, derde lid van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie) en die inzake toepassing geen enkel probleem gesteld heeft.

Il est, dès lors, opportun que soit insérée la précision “à titre informatif” au § 4 de l’article 28 du Code pénal social et, par conséquent, de remplacer la mention actuelle “le Roi dresse un liste” par “Le Roi peut, à titre informatif, dresser une liste des données...”.

Entré en vigueur

Cette loi entre en vigueur le 1er juillet 2011.

Özlem ÖZEN (PS)

Het is daarom opportuun dat de verduidelijking “ten informatieve titel” toegevoegd wordt aan § 4 van artikel 28 van het Sociaal Strafwetboek en, bijgevolg, de huidige vermelding “de Koning stelt een lijst op” door “De Koning kan, ten informatieve titel, een lijst opstellen met ...”.

Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op 1ste juli 2011.